

Datum raadsvergadering: 20 april 2023

Nummer: RVB..

Onderwerp: Initiatiefvoorstel oprichting commissie straatnamen

Aan de gemeenteraad,

Inleiding

Straatnamen lijken iets triviaals, maar zijn wellicht toch belangrijker dan men denkt. Ze geven mede karakter aan onze stad en dorpen en voornamelijk dat van nieuwe straten, pleinen en wijken.² Sommige namen geven een thema dat niet met Bergen te maken heeft een plaats, zoals de planeten in de Warande en de koninginnen in de Jordaan op 't Fort. Sommige namen vormen een blijvende herinnering aan de cultuurhistorie van onze gemeente, straten vernoemd naar burgemeesters, met een middeleeuwse oorsprong of verwijzend naar een verdwenen toponiem. Straatnamen vormen de fysieke aderen van ons cultuurhistorisch lichaam.¹ Echter, met deze naamgevingen is de afgelopen jaren niet goed omgegaan.

Probleemstelling

Op 26 september vorig jaar zijn raadsleden Van der Kallen en Bernaards in gesprek gegaan over de commissie naamgeving n.a.v. een verzoek om het vernoemen van een brug naar wijlen Willem van Ham. Vóór 2006 was naamgeving een bevoegdheid van de raad, daarna is de bevoegdheid bij het college gelegd middels een instellingsbesluit³. Een commissie van technisch ambtenaren werd ingesteld, die enige participatie van deskundigen, volksvertegenwoordigers of de samenleving beperkte³. Bij het gesprek in 2022 bleek dat onbekend was wie op het Stads kantoor verantwoordelijk was voor naamgeving. Op navraag werden de stukken opgezocht, waaruit bleek dat slechts één van de vier leden nog bij de gemeente werkzaam is⁵. Wie de afgelopen jaren de nieuwe straatnamen bedacht heeft⁴, is een groot raadsel. Een ander gevolg van deze onduidelijkheid is dat we het risico lopen dat voor elke straat of brug voorstellen en debatten in de raad gevoerd worden.

Beoogde maatschappelijke effecten

Het bedenken en toewijzen van straatnamen vereist een balans. Een balans tussen het karakter van onze gemeente en neutrale rationele naamgeving. Een balans tussen originaliteit en praktische bruikbaarheid⁶. Een balans tussen samenleving en ambtelijk-technische input. Die balans hopen wij te vinden in dit voorstel, door een commissie opnieuw in het leven te roepen met twee leden uit de ambtelijke organisatie, twee leden uit de samenleving waarvan één met cultuur-historische expertise en twee volksvertegenwoordigers uit de raad. Dit alles op gronden van

representatie, participatie en expertise, dus a-politiek. Dat schept balans en zorgt ervoor dat er minder capaciteit nodig is in de organisatie. Als blijkt dat een bevoegdheid niet voldoende op te pakken is, is het wijs om de bevoegdheid te delen. Daarnaast kunnen de regels zoals vastgesteld in 2006⁷ blijvend gehanteerd worden, zodat de balans gewaarborgd blijft en ook diversiteit en emancipatie zichtbaar worden.

Wijze van aanpak

Het middels dit initiatiefvoorstel opheffen van de huidige commissie en vaststellen van bijgevoegd instellingsbesluit. Bij goedkeuring komen wij met een voorstel waarbij het college twee ambtenaren met plaatsvervanger voorstelt, en de gemeenteraad twee leden en twee plaatsvervangers voordraagt. De twee leden uit de samenleving en hun plaatsvervangers worden voorgedragen door de eerder gekozen leden van de commissie.

Financiële dekking, gevolgen of risico's

Er zijn geen financiële gevolgen of risico's. Geheel geschied binnen de kaders van de werkzaamheden van deelnemende ambtenaren of vrijwillige basis.

Planning

Zo snel mogelijk.

Naam indiener(s)

Jim Bernaards, VVD

Louis van der Kallen, BSD

Sander Siebelink, VBoZ

Stefaan Verheugt, CDA

Julien Voets, Lokaal Realisme

Arjan van der Weegen, GBWP

Josita Delhez, VVD

Piet Juten, BSD

Rian Govers-Gabriëls, Lokaal Realisme

Ondertekening indieners

Bernaards

van der Kallen

Siebelink

Verheugt

Voets

van der Weegen

Delhez

Juten

Govers-Gabriëls

Ontwerp raadsbesluit

De gemeenteraad van Bergen op Zoom,

Gelezen het voorstel van Bernaards, van der Kallen, Siebelink, Verheugt, Voets, van der Weegen, Delhez, Juten en Govers-Gabriëls,

Besluit:

1. De vigerende commissie naamgeving in te trekken.
2. Een nieuwe commissie in te stellen middels bijgevoegd instellingsbesluit.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 20 april 2023,

Burgemeester

Griffier

Bronnen:

1. De straatnamen van Bergen op Zoom, Willem A. van Ham, Gemeentelijke Archiefdienst Bergen op Zoom, 1995, ISBN 9064712840
2. <https://www.overstraatnamen.nl/>
3. Instellingsbesluit commissie naamgeving gemeente Bergen op Zoom, 2006
4. <https://www.internetbode.nl/bergen-op-zoom/315017/vijftien-nieuwe->

[straatnamen-in-bergen-op-zoom-van-hoefblad-tot-ba](#)

5. Informatieve brief aan Van der Kallen en Bernaards dd 19 oktober 2022

6. <https://repository.officiële-overheidspublicaties.nl/externebijlagen/exb-2019-62099/1/bijlage/exb-2019-62099.pdf>

7. (zie onderstaande inzet)

ALGEMENE RANDVOORWAARDEN (STRAAT)NAAMGEVING VOOR GEMEENTE BERGEN OP ZOOM: BESTUURLIJKE REGELS:

- Voorkom verwarring tussen (straat)namen (bv. Wim Kokstraat en Juriaan de Kokstraat)
- Houd de straatnaam kort (bv. Karel Doormanstraat i.p.v. Schout-bij-Nacht Karel Doormanstraat)
- Uitspreekbaarheid belangrijk (bv. straatnamen vernoemen naar Russische schrijvers)
- Voorkom mogelijkheden tot verbastering en dubbelzinnigheid (bv. Salvator Allendelaan verbasterd naar Salvator Ellendelaan)
- Een te vernoemen persoon moet ten minste tien jaar geleden zijn overleden (dit i.v.m. onaangename onthullingen over de persoon die pas later naar voor kunnen komen)
- Vraag de naaste familie om toestemming
- Onderzoek of hij of zij geen ongunstig verleden heeft (speelde vooral na de oorlog)
- Vernoem geen straatnamen naar bedrijven (bv. Aegonplein in Den Haag)
- Bij gelijke geschiktheid gaat een vrouw voor; tegenwoordig te veel mannen namen. Zijn tal van vrouwen die zich verdienstelijk gemaakt hebben in de samenleving.
- Slechts één straatnaam voor een doorlopende straat

TAALKUNDIGE REGELS:

- Kies namen met een eenvoudige spelling (niet kiezen voor moeilijke buitenlandse namen)
- Een naam moet klinken (ga uit van jezelf; zou ik zelf in zo'n straat willen wonen)
- Besef van de betekenis (laan, weg, pad, boulevard, zoom, brink of straat hebben een eigen karakter)
- De juiste spelling

INHOUDELIJKE REGELS:

- De geschiedenis levend houden, maar niet overdrijven
- Vernoem historische personen in plaats van zaken (blijft herinnering aan die persoon bewaard of wordt verlevendigd)
- Wijksgewijze namen handhaven d.m.v. het vaststellen van een thema (bv. schilders, vogels, bloemen etc.)
- Soort openbare weg moet bij de persoon passen (bv. naam van de koningin niet koppelen aan steeg)
- Systematische naamgeving kan worden bereikt met achtervoegsel (bv. achtervoegsel rode, kamp, burg, zicht, berg, wit, groen)
- Originaliteit kan geen kwaad
- Straatnamen moeten de gehele openbare ruimte beslaan (i.v.m. het opmaken proces-verbaal, verlenen hulp)